

УДК 341.176(477)

Ситников М.М.¹

Левада В.В.²

¹ канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФ-219 НУ «Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ УКРАЇНИ В АТЛАНТИЧНОМУ АЛЬЯНСІ

Організація Північноатлантичного договору (НАТО) – це військово-політичний союз 26 країн з Північної Америки та Європи, який пропагує досягти мети Північноатлантичного договору, підписаного урядами 12 країн у Вашингтоні 4 квітня 1949 року. Основний принцип діяльності НАТО – це прагнення суверенних держав і їх співробітництво у забезпеченні неподільної безпеки усіх членів.

Сучасний розвиток глобалізації і транснаціоналізації життя, створення системи всесвітньої інформаційної мережі вимагає формування відповідної системи безпеки, яка б стала підґрунтям стабільного господарського розвитку. Така система повинна бути прозорою і потужною, неухильно відданою справі розбудови Європи, забезпечення миру, безпеки, стабільності та свободи, а також існувати як цілісний організм, що об'єднує основних суб'єктів міжнародних процесів. Названим параметрам у світі відповідає тільки Організація Північноатлантичного договору (НАТО)

Також актуальним питанням є проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи. Адже сьогодні, як показують дослідження різних соціологічних інституцій, переважна більшість громадян не володіє інформацією про НАТО, переваги і недоліки вступу України до Альянсу.

Однією з головних проблем України у сфері зовнішньої політики, безпеки, оборони і торгівлі продукцією спеціального та подвійного призначення є звільнення від співпраці зі спецслужбами й особами, пов'язаними з силовими відомствами (а також з комерційними колами) 172 як України, так і Росії та набуття незалежності у цій сфері. Найбільшою загрозою, вважає О.Сушко, є корупційні зв'язки працівників російських і українських спецслужб.

Україна залишається єдиною з країн-партнерів альянсу, яка бере участь у всіх операціях під проводом НАТО.

Перспективними напрямками співробітництва між Україною і НАТО у сфері оборони є:

- реалізація заходів в рамках Річних національних програм;
- продовження участі в операціях та місіях НАТО;
- інтеграція процесу планування і оцінки сил у національну систему оборонного планування України;

- проведення оцінок підрозділів Збройних сил України в рамках концепції оперативних можливостей в світлі майбутнього залучення до сил реагування НАТО;

- співробітництво з НАТО у сфері управління повітряним рухом, обмін даними про повітряну обстановку.

Активне тісне співробітництво з країнами-членами НАТО надасть Україні можливість доступу на ринки збуту військової техніки та озброєнь. Ключовим практичним інструментом здійснення реформ в Україні за сприяння альянсу є Річні національні програми співробітництва Україна – НАТО (РНП).

Для розвитку практичного співробітництва під егідою комісії Україна-НАТО створено 5 спільних робочих груп Україна НАТО:

- з питань воєнної реформи;
- з оборонно-технічного співробітництва;
- з питань економічної безпеки;
- з питань планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру;
- з співробітництва з питань науки та довкілля.

Таким чином, виявлено, що взаємини «Україна – НАТО» розвиваються, починаючи з 1991 року. Вони врегульовані низкою договорів і угод, прийнятих за роки співробітництва. Існує взаємна зацікавленість у співпраці з обох сторін. Адже для України це досвід міжнародного співробітництва, ринок збуту для товарів військово-промислового комплексу, а для Альянсу – зміцнення позицій на Сході. Україна бере активну участь у реалізації програми НАТО ПЗМ.

Здійснений аналіз дозволяє припустити, що співпраця «Україна – НАТО» має більше позитивів, ніж негативів. Україна не вступила до НАТО внаслідок низки вагомих причин, але впродовж тривалого часу продовжує взаємодію на вже сформованих позиціях. Нині Україна ще не готова вступити до Альянсу, а він не готовий її прийняти. Групу причин «специфічні» обставини можна вважати найвагомішою при аргументації неспроможності (на даний час) вступу України до НАТО. До них відносимо: неврегульовані питання морського і сухопутного кордону між РФ та Україною; наявність на території України двох російських радіолокаційних станцій; патрулювання повітряного простору України літаками РФ; Ст. 17 розділу XV Конституції України, яка виключає можливість розміщення на території України нових військових баз тощо.